

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 17.

Stockholm den 24 April 1913

6:e årg.

Prenumerationspris: 1/1 år .. kr. 4: 50 1/2 år .. kr. 2: 50 3/4 " .. " 3: 50 1/4 " .. " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1913, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	--	---	---

Ett blad i den svenska kvinnorörelsens historia.

Kvinnornas Diskussionsklubb i Stockholm.

År 1906 var ett bemärkelseår i den svenska kvinnans historia. Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt uppmanade då Sveriges kvinnor att underteckna en masspetition om politisk rösträtt. Tusenden och åter tusenden kvinnor hade då att inom sig afgöra, om de ville deltaga i rörelsen för sitt köns politiska myndighetsförklaring eller ej. För många, många kvinnor var denna tanke helt ny. Att kvinnor skulle deltaga i politiken! Kvinnor bliwa riksdagsmän, bliwa lagstiftare! För många tycktes detta vara löjligt, omöjligt att utföra eller på sin höjd passande i en aflägsen framtid. För tusentals andra kvinnor kom denna uppmaning med uppenbarelsens kraft. Den klargjorde som en blyxt hvad de dunkelt tänkt och känt under sitt arbete både inom och utom hemmet. Missförhållanden i samhället hade de sett. De hade brunnit af begär att kunna ändra dem men känt sig maktlösa. Hvad kunde en stackars ensam, okänd kvinna uträtta! Men här kom ett erbjudande om sammanslutning i arbetet. Kvinnor från alla samhällsklasser fördes tillsammans i gemensamma sträfvanden. En enstaka röst hade ingen lyssnat till, men det rop, som samfällt höjdes af tusentals kvinnor, skulle ej förklinga ohördt. Solidaritetens känsla var väckt. I massor strömmade kvinnorna in i rösträttsföreningarna och inom kort voro ett hundratal F. K. P. R. bildade. Snart insågo kvinnorna, att de behöfde uppfostras till sitt nya kall.

De önskade följa med lagstiftningsarbetet i riksdagen. De ville själfva ta del i dagens brännande frågor och göra uttalanden om dem. Rösträttsföreningarna voro fullt sysselsatta med masspetitionen och sin egen organisation, så de hade ej tid att då ta hand om kvinnornas sociala utbildning. Hvar skulle detta då ske? Männen uppläto ej sina klubbar och föreningar för dem. Kvinnorna hade således ej annat att göra än att bilda egna diskussionsklubbar. Sådana uppstodo äfven i ett flertal städer landet rundt under dessa dagar, då entusiasmen flammade högt. I denna hänförelse tecken bildades Kvinnornas Diskussionsklubb i Stockholm.

Initiativet utgick från ett par styrelsemedlemmar i Stockholms F. K. P. R. och på ett af denna förenings möten i nov. 1906 framställdes förslaget och en kommitté tillsattes. Denna kallade den 14 dec. socialt och politiskt intresserade kvinnor i hufvudstaden till ett offentligt möte å Hvita bandets lokal, Kungsträdgårdsgatan 10. Salen var till trängsel fylld. Där enades man om att bilda en diskussionsklubb för kvinnor. En interimstyrelse tillsattes och namnet antogs. En fråga, som framkallade en särdeles liflig och långvarig diskussion, var om män skulle kunna bli medlemmar eller ej. Beslutet blef nekande. Den 18 jan. 1907 sammankallades klubben till konstituerande sammanträde. Dess första ordförande blef dr Ada Nilsson. Under de gångna 6

åren af klubbens tillvaro ha följande damer dessutom varit ordförande: fröken Anna Lindhagen, fröken Matilda Staël von Holstein, dr Alma Sundqvist och fröken Anna Ljungberg. Som sekreterare ha fungerat: fröken Matilda Staël von Holstein, fruarna Elin Wägner och Ester Brisman.

Redan första året hade klubben 308 medlemmar. De öfriga åren har medlemsantalet varit omkring 400.

Det första ämne, som behandlades inom klubben, var den då aktuella frågan om "Yrkeslagstiftning för kvinnor." Fru Emilia Broomé redogjorde för de framkomna lagförslagen i ämnet. Arbeterskornas ställning framfördes af typografen Hulda Sundqvist.

Vid stadsfullmäktigevalen i hufvudstaden var bostadsbristens afhjälpande en af de mest brännande frågorna det året. Klubben behandlade därför "Bostadsfrågan" på sitt nästa sammanträde. Inledningsföredragen höllas af fröknarna Matilda Staël von Holstein och Anna Lindhagen samt fru Hanna Palme.

Vid 1907 års riksdag hade af professor Fahlbeck och pastor P. Pehrsson inlämnats motioner angående utom äktenskapet födda barns och deras mödrars rättsliga ställning. Diskussionsklubben behandlade också detta ämne på ett fulltaligt besökt sammanträde. Inledare var dr Karolina Widerström. En resolution fattades, och beslöts det, att denna skulle överlämnas till motionärerna med ett tack för att de så kraftigt fört rättvisans och humanitetens talan genom de i motionen framhållna krafven på effektivare bestämmelser angående faderns försörjningsplikt. Resolutionen framlämnades äfven till borgmästare Lindhagen, som vid frågans behandling i riksdagen uppläste densamma. Därigenom kom den att inflyta i riksdagens protokoll.

På sista sammanträdet för året behandlades "Lika arbete — lika lön" närmast med anledning af de kvinnliga järnvägstjänstemännens lönereglering. Klubben hade dessutom jämte 8 andra kvinnoöreningar deltagit som inbjudare i ett stort offentligt möte om "Kvinnans kommunala valbarhet".

Så var klubbens första arbetsår tillända och kunde den med berättigad stolthet anse att starten var god.

De viktigaste ämnen, som diskuterades följande vinter, voro "Hvad kan göras för att underlätta barnvården för utom hemmet arbetande kvinnor?" samt "Huru bör aftalet mellan husmor och tjänarinna vara ordnad?" Diskussionen var särdeles liflig, och de två intresseot-satserna brötos skarpt mot hvarandra.

Vidare behandlades, "Äganderättsförhållanden inom äktenskapet" och inleddes af fröken Matilda Staël von Holstein. Under den lifliga diskussionen lämnades af olika talarinnor redogörelser för gällande lagstiftning i denna fråga i andra länder. En snar ändring i den svenska lagstiftningen ansågs ytterst behöflig. Kvinnorna borde dock själfva få vara med om affattandet af denna lag, som ju är af särdeles stor betydelse för dem. På det sista sammanträdet den vintern diskuterades "Fosterlandets försvar och fredsrörelsen", med fru Eva Uppmark som inledare.

Under vintern 1908—09 behandlades bl. a. följande ämne: "Kvinnors nattarbete i industriellt yrke". En kommitté tillsattes med uppdrag att samarbeta med kvinnoorganisationer i de skandinaviska länderna. Från England skulle kommittén äfven införskaffa upplysningar om hur lagen där verkat. Kommittén fullgjorde sitt uppdrag, och genom artiklar i dagspressen offentliggjorde den de erfarenheter som vunnits samt uttalanden af den finska yrkesinspektören Vera Hjelt. Ett extra sammanträde hölls öfver den då synnerligen aktuella frågan om "Arbetslöshet". Inledningsföredragen höllas af dr Axel Raphael och herr J. Forsell. I den antagna resolutionen uttalades en förhoppning att Stockholms stad måtte göra hvad på den ankommer för att minska arbetslösheten.

Med anledning af storstrejken och den därigenom uppkomna nöden i arbetarhemmen utlyste styrelsen på hösten 1909 ett offentligt möte för kvinnor öfver ämnet: "Hvad kunna kvinnorna göra i den sociala striden?" Inledare voro fru Emilia Broomé och doktor Julia Kinberg. Viktoriasalen var till trängsel fylld. Mötet enades om en resolution, hvori man uppmanade kvinnorna att förvärfa sig sociala kunskaper och därigenom bli i stånd att opartiskt bedöma dagens sociala strider. Vidare uppmanades de att verka för att barnen undandrogos följderna af den på grund af arbetslösheten uppkomna nöden. En kommitté tillsattes med uppdrag att insamla medel till bispising af barn under skolåldern. Denna kommitté arbetade under hösten, och på nyåret 1910 kunde den öppna "Maria husmodersskola med barnbispising" efter mönster af den året förut startade skolan i Katarina. På mötet uppdrogs äfven åt styrelsen i Kvinnornas Diskussionsklubb att i skrivelser till landets kvinnoorganisationer vädja till dem att hvar på sin ort arbeta i ofvan antydd riktning — 346 föreningar tillskrefvos om ärendet.

Vintern 1909—10 behandlades ett par litterära ämnen: "Den moderna kvinnan i litteraturen" samt Ellen Keys bok "Kvinnorörelsen", äfven hölls ett spirituellt anförande om "Engelska boyscouts och svenska" af förf. Gustaf Hellström. Årets sista överläggningsämne var "Regeringens förslag till arbetsaltalslagstiftning", då nuvarande justitieministern Sandström lämnade en intressant redogörelse för förslagets innehåll och särskildt de båda parternas olika syn på saken. Under det följande arbetsåret upptogs först ett ämne, som då mycket behandlades i dagspressen, nämligen "Huru skydda ogifta mödrar och deras barn?" Första inledare var fröken Nini Kohnberger, som redogjorde för verksamheten hos den tyska föreningen för modersskydd. Sedan lämnade fröken E. Pauli, redaktör G. H. von Koch och doktor Jundell redogörelser för Svenska fattigvårdsförbundets barnvårdsafdelning, dess mål och verksamhet. En kommitté tillsattes för att utarbeta en petition till regeringen med begäran, att lagberedningen och fattigvårdskommittén, hvilka hade frågan om försumliga barnafäders rättsliga ställning till sina barn och deras mödrar under behandling, måtte påskynda utredningen häraf, så att snart

lagligt skydd kunde beredas öfvergifna mödrar och deras barn. Petitionen, som undertecknades af 530 män och kvinnor inom Stockholms län, hvilka arbetat i fattigvården eller eljest genom sin verksamhet hade erfarenhet på detta område, öfverlämnades till justitieministern, som omedelbart remitterade den till de båda ofvannämnda kommittéerna. Denna petition föranledde att liknande begäran inkom äfven från andra län.

På nästa sammanträde lämnade sekreteraren i reglementeringskommittén dr Carl Malmroth en redogörelse för denna kommittés lagändringsförslag.

Med anledning af den kungl. lönerregleringskommitténs förslag, att kvinnlig befattningsinnehafvare, som ingått äktenskap, skulle anses hafva frånträdtt sin befattning, behandlades ämnet "Böra de gifta kvinnorna uteslängas från befattningar?" Efter en liflig diskussion fattades en resolution, som innebar en protest mot att detta förslag skulle läggas till grund för kommande lagstiftning.

Under det sista året af klubbens verksamhet hade den endast fyra sammanträden. På det första inledde professor Lundell frågan "Böra flickor taga studentexamen?" Inledningsanförandet framkallade ett särdeles lifligt meningsutbyte. På det följande sammanträdet upprepade professor R. Sernander ett anförande om Sundbärgs bok "Det svenska folklynnat", hvilket han hållit i föreningen Verdandi i Uppsala. Det tredje ämnet, som behandlades, var "Lagstiftare och barnmorskeämbetet" med anledning af det öde barnmorskornas pensionsfråga rönt vid behandlingen i riksdagen särskildt i Första kammaren. En resolution fattades, hvori det framhölls hur svårt det är för männen att ensamma lagstifta i yrken, som enbart beröra kvinnorna. Mötet uttalade därför en kraftig vädjan till riksdagen att snarast möjligt ge kvinnorna deras medborgarrätt. Diskussionsklubbens sista sammanträde ägnades åt frågan om dess upplösning.

Det hade nämligen blifvit klart för styrelsen, att Kvinnornas Diskussionsklubb var öfverflödig. Vid dess bildande var klubben afsedd att för kvinnor ur olika samhällsklasser och med olika åskådning vara en mötesplats, där de kunde diskutera frågor af speciellt intresse för kvinnorna. Men utvecklingens, d. v. s. specialiseringens lag har sedan klubbens uppkomst äfven verkat på kvinnorna, och dessa ha nu bildat ett stort antal specialföreningar antingen efter olika yrkessfärer eller efter olika politiska och sociala intressen. Dessutom ha kvinnorna nu i långt större utsträckning än förut tillträdtt till manliga föreningar af liknande art. Framträder en fråga af alldeles särskildt stor betydelse för kvinnorna, såsom t. ex. ålderdomspensioneringen, så är det nu en helt lätt och naturlig sak, att de olika kvinnoaföreningarna sammansluta sig till gemensam aktion. Och när det gäller frågor af mindre betydelse, taga alltid några af de mer vakna och lifaktiga kvinnorna initiativet till att utlysa ett offentligt möte. Därför var en på bestämd tid återkommande diskussionsafton — antingen där funnos lämpliga och nödvändiga ämnen att diskutera eller ej — missbrukad kraft

och tid. Litet hvar kände, att det var långt bättre att utträtta något inom de egna "fackföreningarna" eller att arbeta för den politiska rösträtten, som dock är a och o i all kvinnorörelse. Ty det är väl nu klart för alla tänkande kvinnor, att utan denna rättighet är vårt arbete på förbättringar i andra afseenden i det närmaste fåfängt.

Anna Ljungberg.

Utlandet.

De danska kvinnorna äro ej så nära målet, som man trott och hoppats. Enligt hvad som senast meddelades i Dagny, hade det utskott, som behandlat regeringens förslag till ny vallag, afslutat sina sammanträden och förslaget skulle behandlas i Landstinget den 3 april.

Efter hvad som nu skrives, hoppades kvinnorna då, att andra läsningen af förslaget skulle äga rum. "Men istället föreslog en af högerpartiets medlemmar, att det skulle öfverlämnas till en kommitté af personer, dels inom, dels utom riksdagen för att vidare behandlas i några punkter rörande valrättigheterna till Landstinget. Detta förslag antogs med en majoritet af 33 röster från högern mot 31 liberala, radikala och socialdemokrater. Genom detta förslag undansköts regeringens förslag till ny vallag, och kvinnornas förhoppningar att före slutet af 1913 erhålla politiska rättigheter gingo om intet.

Äfven från Island meddelas i Kvinnabladdid, att den förändring i grundlagen, som skulle ha tillfört kvinnorna politisk rösträtt och som antagits af ett föregående Althing, nu begrafts af detta års Althing och regeringen tillhoppa. Dock säges det bland isländska män, att förslaget fall intet direkt hade att göra med opposition mot K. P. R., men att ställningen till moderlandet Danmark gjorde, att man icke nu borde tänka på att reformera grundlagen.

Kvinnoföreningarna i Prag hade enats om att föranstalta ett stort möte den 10 april, där alla böhmiska medlemmar af öfverhuset och österrikiska regeringen inbjudits att närvara. De skulle där uppmanas att stödja den nya lag, som ger äfven kvinnorna rätt att bli medlemmar af politiska föreningar och som antogs af österrikiska riksdagens underhus den 28 december förlidet år. "Vybar pro volebni pravo zen" (L. K. P. R.) i Prag uppmanar L. K. P. R. i Wien att äfvenledes anordna ett möte och söka få lagen sanktionerad före kongressen i Budapest.

Sprid DAGNY!

Folkpensioneringen.

När ålderdomsförsäkringskommitténs förslag framlades mot slutet af förlidet år sköttes saken så, framför allt genom pressen, att det ansågs nästan för hädelse att komma med några invändningar mot det samma. Nu ligger frågan inte bättre än att ett massmotionerande om denna sak, med flera mycket genomgripande ändringsförslag, ägt rum i riksdagen. Ett par af dessa motioner kan till och med sägas vara fullständigt nya förslag. Inalles ha 53 motioner väckts.

Det är väl icke alldeles uteslutet, att kvinnornas resoluta opposition, redan då det ansågs hädiskt att alls anmärka på förslaget, i någon mån påverkat de uppfattningar, som nu fått sitt uttryck i riksdagsmotionerna mot det framlagda regeringsförslaget.

I hvilket fall som helst måste detta anses som ett faktum angående en och annan af dessa motioner. Så anför hr Lindhagen i sin motion om att i den blifvande pensionsförsäkringslagen full rättvisa måtte vederfaras kvinnorna och socialförsäkringens grundtanke, solidariteten, helt tillämpas den skrifvelse, som femton kvinnoöreningar i dagarna aflåtit till det särskilda utskott, som har att behandla frågan, och hr Mannheimer motionerar om att pensionerna skola utgå med samma belopp för kvinnorna som för männen. I ett par andra motioner beröres kvinnans ställning i samband med barnpensioneringen.

De många riksdagsmotionerna, särskildt hr Wijks direkta afslagsyrkande med begäran om förnyad utredning och nytt förslag, om möjligt till nästa riksdag, tyda på att frågans lösning knappast torde vara så närliggande, som man till att börja med ville gifva vid handen. Det är att hoppas, att kvinnornas kraf i ett omarbetadt eller eventuellt helt nytt förslag måtte vinna beaktande.

Ett opinionsmöte.

Tiden närmar sig då männen i den svenska riksdagen skola taga upp frågan om den reglementerade prostitutionen till behandling. Känslan af att kvinnorna, som inga representanter ha i riksförsamlingen, på något sätt böra framföra sin mening i frågan, att de böra opponera, kraftigt och starkt, mot den dubbelmoraliska princip, på hvilken den reglementerade prostitutionen baserar sig, börjar framträda med allt större styrka. I Stockholm har också en kommitté, Kvinnornas abolitionistiska kommitté, tillsatts med mål att från kvinnornas sida få fram en samlad opinion i denna sak. Lördagen den 19 april hade kommittén inbjudit till ett protestmöte mot reglementeringen i K. F. U. K:s hörsal i Stockholm under fru E. von Eckermanns ordförandeskap. Salen var redan en god stund före mötets

början till trängsel fylld, och stora skaror, som önskat närvara, måste vända om utan att kunna få slippa in.

Redan denna lilliga tillströmning af intresserade gaf mötet från början en imponerande prägel, hvilken ytterligare förhöjdes genom de korta, kraftiga föredragen, efter hvilka följande resolution, framlagd af fru Agda Montelius, enhälligt och med starka handklappningar antogs:

Kvinnor af skilda stånd och arbetsområden, samlade till möte i K. F. U. K:s hörsal i Stockholm den 19 april 1913, uttala en kraftig protest mot bibehållande af det s. k. reglementeringssystemet, hvilket, redan länge utdömdt ur moralisk, social och juridisk synpunkt, nu yttermera genom af K. M:t tillsatta kommitterades utredning visats sakna det sanitära värde, som gångna tider tillmätt detsamma.

Vi protestera äfven mot det af den k. kommitténs majoritet framställda önskemålet, att lösdrifvarelagen skulle förklaras äga tillämpning på de s. k. helyrkesprostituerade kvinnorna. Ty med denna dess tillämpning skulle det icke bli det lastbara lefvernet såsom sådant, som komme att bestraffas, utan endast en viss grad därpå hos vissa personer. Och det är vidare att förutse, att samma tillämpning skulle framskapa skenycken såsom skyddande förklädnad för de prostituerade, hvaraf följden skulle bli ett ytterligare nedpressande af redan nu allt för låga kvinnliga arbetslöner.

Slutligen vilja vi betona, att enligt vår mening de åtgärder samhället finner sig böra vidtaga till förekommande af de smittosamma könssjukdomarnas spridning böra utan våld riktas mot båda könen.

Under uttalande af vår anslutning till de båda reservanterna i den k. kommittén professor J. E. Johanssons och direktör O. Westerbergs i betänkandet framlagda åsikter vilja vi uttrycka den förhoppningen, att regering och riksdag vid sina besluts fattande i denna sak måtte bygga på det förslag dessa reservanter framlagt.

Aftonens första talarinna var fröken Anna Roos, som med värme betonade, att alla Sveriges kvinnor måste vara med i arbetet för de i polisen inskrifna kvinnorna, dessa värnlöshetens barn, som på grund af godtyckliga polisförordningar äro ställda utanför lagen. Fröken Maria Sandström gaf därpå en historik öfver den s. k. federationens tillkomst, och dr Karolina Widerström redogjorde för reglementeringens ineffektivitet i hvad det gäller hindrandet af smittosamma sjukdomars spridning enligt senaste läkarvetenskapliga uppfattning.

Till sist talade fru Höjer gripande varmt om de olyckliga kvinnor, som genom den af männen sanktionerade dubbelmoralens tillämpning hållas nere på ett sätt, som gör det nästan fullständigt omöjligt för dem att göra sig lösa ur sina förnedrande förhållanden. "Den undre världens" elände hade i henne en värtalig tolk, och värtalig var hennes vädjan, ej om barmhärtighet, men om rättvisa, för dessa stackars olyckliga kvinnor.

Direktör Otto Westerberg, som under årtal kämpat mot den reglementerade prostitutionen, syntes såsom ensam man i den stora kvinnoöförsamlingen.

Annonsera i Dagny!

De moderata rösträttskvinnorna och Ungsvenska förbundet.

Rundt hela landet gå listorna ut för kvinnornas opinionsyttring i den egna rösträttsfrågan.

Hvarje liten lokalförening af L. K. P. R. lägger in hela sin energi på att resultatet skall bli så godt som möjligt.

I detta arbete tyckas alla rösträttsintresserade kvinnor vara eniga.

De moderata rösträttskvinnorna ha dock dragit sig för en del oklarheter i formuleringen på namninsamlingslistorna. Men det finns ju många sätt att reservera sig mot dessa oklarheter vid påskrifvandet af listorna. Och de moderata kvinnor, som stå kvar i L. K. P. R., måste visa att de vilja arbeta inom föreningen och verkligen betyda något för rösträtts-saken, ej blott öka föreningens numerär.

Att vi i kvinnornas rösträttsfråga våga ha en afvikande mening mot det parti vi tillhöra kan skada oss endast i ett fall, nämligen om vi inte låta öfverrygelsen åtföljas af offervillighet för vår mening. Vi måste visa högermännen, att vi ha mod att kämpa för vår sak, trots deras motstånd.

Enligt en notis i Stockholms Dagblad af den 14 dennes skulle Ungsvenska förbundet beslutat "att igångsätta en motagitation mot den kvinnliga rösträttspetitionen. Verksamheten skulle hufvudsakligen gå ut på anordnande af protestmöten i lokalföreningarna".

Att dylika protestmöten anses af nöden inom högerens egna led bevisar närmast, att de moderata kvinnorna ej äro tagna ur räkningen af sina manliga partikamrater. Ty andra kvinnor än högerkvinnor kan ju aldrig Ungsvenska förbundet komma att nå. Att det till största delen beror på dessa kvinnors uppträdande, hvilken verkan protestmötena komma att få, måste bli klart för oss alla.

Här fordras mycken vaksamhet och handlingskraft, emedan Ungsvenska förbundet endast kan påverkas utifrån. Det nekar nämligen ännu att mottaga kvinnor som medlemmar.

Att Sveriges unga högermän ej vilja samarbeta med högerkvinnorna är ej ägnadt att inge förtroende för Ungsvenska förbundets politiska mogenhet.

De moderata rösträttskvinnornas insats i Allmänna valmansförbundets arbete borde ha lärt högerens män, att deras kvinnliga meningsfränder äro att lita på och att det ej längre duger att motarbeta deras rättvisa kraf på politisk rösträtt på samma grunder, som nu äro gällande för män.

Louise Stenbock
f. Mörner.

Från världens rösträttsfält.

I Jus Suffragii för den 15 mars tillkännager Mrs Carrie Chapman Catt sin afsikt att vid kongressen i Budapest draga sig tillbaka från sin befattning som den Internationella Alliansens ordförande, och i bref till ordförandena för L. K. P. R. i de till Alliansen anslutna länderna förklarar hon "hvarför hennes fosterlands kraf på hennes arbete nu äro större än den internationella rörelsens."

Hon ger därefter sakliga och praktiska anvisningar om valet af styrelse för Internationella Alliansen, hvilket val liksom frågan om ny styrelsesammansättning, föreslaget från England, föreligger för kongressen, och slutar med några helt lugna och nyktra ord. "Jag tror", säger hon, "att detta mitt förslag skall resultera i en kandidatlista, hvarur en förträfflig styrelse skall kunna utväljas."

Dessa så till synes helt lugna ord bära dock bud om en förestående stor tomhet och saknad efter Internationella Alliansens utmärkta ordförande. Här är icke platsen att ingå på en utredning af allt det Mrs Chapman Catt betydt för den internationella rösträttsrörelsen, men säkert är, att vid kongressen i Budapest komma många och starka röster att tacka henne, att tala om allt det väckande och uppöstrande hon varit för oss och betona både att de, som hört henne och erfarit intrycket af hennes fängslande, kloka och älskvärda personlighet, och de, som blott genom hörsägen känna hennes betydelse, djupt skola beklaga, att hon ej mera anser sig böra stå kvar som den Internationella Alliansens ordförande.

Men onekligen råder just nu en tid af sjudande rösträttsintresse och lif i Förenta Staterna; en tid, då de eminenta krafterna behövas och då det icke minst är af nöden att med ständig påpasslighet och auktoritet tillbakavisa de vilseledande och ofta mindre sanna beskyllningarna mot K. P. R:s både verkliga och afsedda verkningar och de egendomliga uttalanden, hvilka tillskrivas rösträttstalare, till och med sådana talare som Mrs Chapman Catt.

Efter dennas hemkomst från resan omkring världen har också Woman's Journal låtit sig angeläget vara att betona hvarest och hvarom hon talar, då hon, som det synes, nu långt mera än förut tar del i sitt hemlands, af kvinnor ledda socialpolitiska möten.

Och under vinterns lopp har det ingalunda varit få gånger Mrs Catt gjort sina mycket vägande och alltid beaktade inlägg i de ärenden, som röra hela världens kvinnor, och i de speciella angelägenheter, som nu särskildt vidkomma kvinnorna i hennes hemland. Ty där är, som sagdt, rösträttsfrågan nu så aktuell, att flertalet af staternas lagstiftande kårer afhandlat den vid sina sammanträden och att den 7 april i år torde ha bringats inför den nu i Washington samlade kongressen.

Vid reorganisation af dess ständiga utskott, vann nämligen kvinnornas rösträttsfråga en "nationell seger", heter det. Under många år har "Den kvinnliga röst-

---

Annonsera i DAGNY!

---

rättens utskott" varit bland de s. k. överksamma utskotten, men i år har medlemmarnas antal ökats från 5 till 9 och till ordförande utsetts senator C. Thomas från Colorado, en stat, där K. P. R. under en följd af år blifvit pröfvad och befast. Allt detta sammanlagdt har naturligtvis gifvit ny näring åt ett klarvaket och målmedvetet arbete bland de amerikanska kvinnorna.

Vid indignationsmötet den 3 mars efter pöbelattacker mot kvinnornas rösträttsprocession och polisernas slappa hållning därvid, var det Mrs Catt, som föreslog hänvändelse till kongressens ledamöter för att få till stånd den undersökning, som redan blifvit en verklighet.

Efter rösträttskonferensen i Cleveland, Ohio, midt i mars reste hon öfver till Michigan och talade på olika ställen under kampanjen före den 7 april. Frågan om K. P. R. gick ju då åter til omröstning, efter att, som bekant, ha varit före förra hösten, då den till följd af slarf eller partiskhet erhöill en omstridd och för kvinnorna ofördelaktig utgång. Vid Mrs Catts sista uppträdande i Detroit, Michigan, uppgick åhörarnas antal till 3,000, "hon hyllades med jublande ovationer, och många af dem, som förut varit motståndare, förklarade sig nu för saken", skrives därifrån.

Och den 7 april skulle ett massmöte af kvinnor hållas i Washington. President Wilson skulle den dagen hålla ett programtal inför konferensen, och ehuru han icke velat lofva att däri upptaga något yttrande om kvinnornas kraf, hade han förklarat, att hans nekande icke finge tolkas som personlig afvoghet. Vid det härofvän omnämnda mötet skulle Reverend Anna Shaw och Mrs Catt tala och därjämte 529 delegerade från kongressens olika valkretsar gå i procession til Kapitoliet för att till representanterna framlägga petitionen med begäran om deras medverkan till en ändring af Förenta Staternas konstitution därhän, att: "Ingen medborgare i Förenta Staternas helhet eller i någon särskild stat må på grund af sitt kön förmenas eller inskränkas i den politiska rösträttens utöfning."

Ellen Wester.

Notiser.

Rösträttsrörelsen. En ny lokalförening för kvinnans politiska rösträtt har bildats i Alingsås efter föredrag af fru Frigga Carlberg. Alingsås var en af de få svenska städer, där det ej fanns rösträttsförening.

Kvinnlig svensk gymnastiktrupp till Amsterdam. En svensk kvinnlig gymnasttrupp kommer att i slutet af maj gästa Holland för att i samband med utställningen i Amsterdam för kvinnlig slöjd och kvinnoverksamhet öfver hufvud demonstrera det Lingska systemet. Truppen skall utgöras af 18 af Gymnastiska centralinstitutets i nästa månad utexaminerade andra års elever under ledning af lärarinnan vid institutet fröken D. Widebeck.

Truppen väntas återkomma i midten af juni.

Det kan ej förnekas.

Tills dato tyckte jag, att jag var en ganska utmärkt kvinna af svensk nationalitet, och jag tror, att alla mina bekanta tycka detsamma — det kan ej förnekas. Jag sköter mitt hem, håller räfst med barn och jungfrur, damm, sopor och kläder — det kan ej förnekas. Jag har reda på de flesta recensioner, både tryckta och otryckta (de senare om bekanta och obekanta medmänniskor), jag följer med allt nytt, både i mode-, välgörenhets- och läsväg, det sista mest i 25-öreslitteraturen — det kan ej förnekas. Tills dato trodde jag, att jag hade "åsikter" och det ganska goda till på köpet, men ack! de åsikterna dryftas ju mest på våra tejudningar på förmiddagarna, då vi fruvar råkas med våra handarbeten, hvilka praktiska nytta knappt Salomos vishet skulle kunna utfundera. Jag menar nu både terep och handarbeten — det kan ej förnekas. Jag ögnar igenom tidningen, familjenotiser, själfmord, sensationer och krigshändelser som allra hastigast och kan slutligen finna mig själf med verkligt intresse läsa om att "då och då öppnar undertecknad en i allo förstklassig damfrisørsalong, moderna kamningar, ondulering, champonering, tinkturborstning, behandling mot grått hår och manicure. Hårvatten, puder och allt hvad till en fulländad toalett hörer rekommenderas."

Ja, detta var det som jag läste om och om igen! Det kan ej förnekas, att jag smått skändes å egna och medsystrars vägnar öfver att vi tyckas använda så mycket till vår yttre uppfifning. Som ett slags penitens började jag sedan att läsa om kriget. Då herrarna ha sina bridgepartier, resonnera de krig, och det har jag märkt, hvem som vet mest eller minst. Jag har hört på deras något förvirrade uppgifter och sedan ansett mig ljuft kvinnlig — det kan ej förnekas — för att jag ej lägger mig i någon yttre politik. Hemmets och umgängets är mig nog tills dato. Då jag, som om det var en tråkig läxa, började läsa om verkliga strider, var det med en half tanke: "de äro ju i alla fall så långt borta, alla dessa stridande och lidande". — Men som en blyxt slog det mig: tänk om! tänk om, det där förfärliga, som man ej vill nämna, skulle hända, hur ser hon då ut, genomsnittskvinnan af svensk nationalitet? Hvad skulle jag taga mig till?

Det kan ej förnekas, att jag kände mig som en matt företeelse, en synnerligen matt företeelse, och det kan ej heller förnekas, att jag gjorde ett hastigt öfverslag i kryddskåpsförrådet och småbrödsburkarna och med fasa tänkte på fiendens vilda framfart öfver salongsmattan. Mig själf såg jag döld i djupa källarhvalvet. Det kan ej förnekas, att så litet tilltalande voro de första tankarna, öga mot öga med allvaret. Men de tankarna lämnade dock en skamkänsla kvar.

Sen var det så mycket, som förut var stort, som så ohjälpligt krympte ihop, bland annat he'a batteriet af smörjburkar, löslockar och puder.

Faktiskt!

Ty jag slängde dem på elden, litet glad öfver den lilla, lilla låga af entusiasm, som låg under den handlingen, fast besluten att hädanefter arbeta mera på hufvudets inre i stället för dess yttre egenskaper.

Vid mitt lilla båls flammor — det var ett bål — det kan ej förnekas — såg jag så mycket som ej kan brännas och som ej är brinnande hos oss, nej, jag menar hos mig. Det där, som jag förut berömt mig af, toaletter, umgänge och små, små småsaker, både andliga och lekamliga, de krympte, och jag krympte inför tanken på allvaret — det kan ej förnekas. Vi gå allt bra tanklösa, vi jäktande svenska genomsnittskvinnor, vi sörja våra egna sorger, vi damma vår egen salong, vi tänka

så mycket på nya moder, att vi ej kunna få nytt mod. Det behöfva vi dock så väl och därtill nya intressen.

Blef endast tanklösheten ersatt af tankar — det vore väl ganska godt, komme vi närmare fosterlandet — det vore väl ganska godt, mötte vi hvarandra som svenska kvinnor — det vore ganska godt. Innerst inne äro vi det nog alla, men vår glödande fosterlandskänsla ligger djupt begrafd under hvardagslivets aska, det vill mycket friska vindar till för att få de glöden brinnande, det kan ej förnekas — eller kan det — kan det förnekas?

Viola Björk.

Föreningsmeddelanden.

Fredrika-Bremer-Förbundskretsen Lund med omnejd sammanträdde måndagen den 7 april 1913 under ordförandeskap af fröken Hanna Möller.

Fröken Maria Collin höll därunder ett med ljusbilder belyst, mycket intressant och gediget föredrag öfver ämnet "Ur textilkonstens historia". Samtidigt utställdes af Eskilsons, Kullens och Svensons väfnadsaffärer en stor mängd utmärkt vackra och väl utförda väfnader.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$, och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Högre lärarinneseminariet
vid
Stiftelsen Kjellbergsska Flickskolan
omfattar 3 ett-åriga afdelningar. De två senare åren ägnas åt specialstudier. Afgångsbetyg från seminariet medför högre lärarinnekompetens.

För inträde i afdelning I fordras fullständigt afgångsbetyg från 8-klassig flickskola. Ansökningar, åtföljda af betygsafskrifter, frejde- och läkarebetyg, torde före den 1 juni insändas till seminariets föreståndarinna, Södra Vägen 23, Göteborg. Prospekt på begäran. Göteborg i Febr. 1913.

Styrelsen.

(Nord. A. B. 56558).

En tyska,

21 år, som har gått igenom Kindergarten och är musikalisk, önskar plats i svensk familj, där barn finnas. Helst i Stockholm till 15 maj eller 1 juni. Svar till "G. R. 16", Lübeck, Tyskland, hauptpostlagernd.

Kvinnlig trädgårdselev

med flera års praktik och goda betyg önskar plats genast. Svar till "April 1913", Sv. Dagbl. kontor, Göteborg.

19-årig flicka,

musikalisk samt med elementarskolebildning, önskar plats i familj som sällskap och hjälp. Äfven kunnig i kontorsgöromål. Tacksam för svar inom åtta dagar under sign. "Familjemedlem" Krylbo p. r.

Lärarinna,

som genomgått högre lärarinneseminarium och vistats i Frankrike, Tyskland och England, önskar till hösten plats som guvernant. Undervisningsvan. Goda rekom. Svar till "Lärarinna", Svenska Dagbladets kont., f. v. b.

Två lärarinnor

önska under sommaren plats i någon större prästgård eller herrgård. Äro kunniga i alla husliga göromål. Någon lön önskas. Svar till "Pålitliga", Mör-sil, p. r.

Ung svenska

som från barndomen vistats i England och Skottland, önskar plats i familj för engelsk konversation eller att medfölja på resa till nämnda länder. Svar till "May", Hernösand, p. r.

LEDIGA PLATSER.

Vid Uppsala Enskilda Läroverk

(Högre samskola) är en befattning som lärarinna i teckning ledig till nästa läsår. Tjänstgöring minst 20 t.r. Lön och pensionsbidrag enl. lag. Ansökningar, som böra vara insända senast den 15 maj, ställas till Styrelsen för läroverket och adresseras till undertecknad.

Josef Liljeblad, rektor.

Bildad, musikalisk, barnkär flicka

cirka 30 år med jämnt och glad lynne, hemmastadd i alla husliga sysslor, erhåller plats i Stockholm att på egen hand sköta ett skolhushåll för 2 barn i ålder 11—13 år. Svar till "Skolhushåll". Allm. Tidningskontoret, Gustaf Adolfs Torg, Stockholm.

Vid Trollhättans samskola

finnes plats till nästa läsår för en ordinarie ämneslärarinna med undervisningsskyldighet i tyska och modersmålet. Den som äfven kan åtaga sig undervisning i välskrifning och frihandsteckning har företräde. Högre lärarinneseminarium eller akademisk examen. Lön: 1,400 kr. i första lönegraden samt pensionsbidrag.

Till Styrelsen för Trollhättans samskola ställd ansökan insändes före den 20 april till Rektor E. Moberger, Trollhättan.

Sjukvikarie

Önskas genast för återstående delen av innevarande värtermin (omkring 2 månader) vid folkskolan i Broddbo inom Sala stadsförsamlings skoldistrikt. Litt. F. Barnantalet 24. Lön efter 900 kr. för år jämte möblerad bostad med vedbrand. I brist på examinerad sökande antages väl vitsordad småskollärarinna. Ansökan insändes ofördrögligen till kyrkoherden M. Magnéli, Sala.

Fyra ordinarie folkskollärrinnebefattningar

inom Solna församling kungöras härmed till ansökan lediga inom 60 dagar från första kungörandet häraf i Post- och Inrikes tidningar. Grundlön 1,083,33 kr. med tre ålderstillägg samt ersättning för bostad och vedbrand.

Solna och Tomtebodan den 9 april 1913.

Skolrådets ordförande.

Husföreståndarinna,

kompetent och villig att själf sköta 2 barn (8 o. 5 år), anspråklös, gladlynt o. helst musikalisk sökes till 1 maj af läkare i västra Sverige. Svar med ref., lönepret., åldersuppgift och foto till "D.", Sv. Dagbl., f. v. b.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna överlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget ävensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning
(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10-4),

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlotningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsavgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Sprid Dagny!

Vid Ateneum för flickor

i Stockholm, Stora Badstug. 28,
utbildas

- 1) Småskolelärarinnor,
- 2) Folkskolelärarinnor,
- 3) Skolkökslärarinnor.

- Prospekt på begäran -

(S. T. A. 317233.)

Lugna dej, pojke!

Det går på ett
par minuter

när man har en

**Husqvarna
Symaskin.**

Förmånliga afbetalningsvillkor.

Annonsera i DAGNY!

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom

**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**
48 Klarabergsgatan.

Föreningen Handarbetets Vänners väf- och syskola

15 Jan.—15 Juni.

H. Kurs — med kompetensvärde —

för handarbetslärarinnor

1 Febr.—31 Maj.

Till lärarinnekursens föreläsningar äger konstintresserad ungdom tillträde som extra elever.

Prospekt och upplysningar.

5 Birjer Jarlsgatan 5, Stockholm.

Collan-Oljan,

världens förnämsta läderpreservativ, gör skodonen *absolut vattentäta* och *minst dubbelt varaktiga*. Finnes öfverallt å 0:75 och 1:25 pr flaska.

A.-B. COLLAN-OLJE-FABRIKEN, T. OLSEN, Stockholm.

Wiréns Eau de Cologne **ROYAL** är fortfarande öfverträffad.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.

21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Andelsägare i Föreningen Dagny

kallas till ordinarie sammanträde tisdagen den 29 april kl. 7.30 e. m. å Fredrika-Bremer-Förbundets lokal, Klarabergsgatan 48, Stockholm.

STYRELSEN.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Ett blad i den svenska kvinnorörelsens historia. Af *Anna Ljungberg*.

Utlandet.

Folkpensioneringen.

Ett opinionsmöte.

De moderata rösträttskvinnorna och Ungsvenska förbundet.
Af *Louise Stenbock f. Mörner*.

Från världens rösträttsfält. Af *Ellen Wester*.

Det kan ej förnekas. Af *Viola Björk*.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

**Prenumeratión å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**